

SL(5)775 – Rheoliadau Tribiwnlys Addysg Cymru 2021

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn nodi'r weithdrefn i'w dilyn mewn achosion gerbron Tribiwnlys Addysg Cymru. Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch arfer awdurdodaeth y Tribiwnlys hwnnw o dan Ran 2 o Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 ("Deddf 2018"), sy'n ymwneud ag apelau anghenion dysgu ychwanegol, a Phennod 1 o Ran 6 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ("Deddf 2010"), sy'n ymwneud â hawliadau o wahaniaethu ar sail anabled mewn cysylltiad â disgyblion ysgol.

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni all Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai fod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 10(1)(b), ymddengys y dylai'r geiriau "yr hysbysiad o" ymddangos yn y geiriad cyn yr is-baragraffau (yn hytrach nag ar ddechrau is-baragraff (i)) gan ei fod yn berthnasol i'r *ddau* is-baragraff, yn hytrach nag is-baragraff (i) yn unig.

Byddai paragraff (1) yn darllen fel a ganlyn:

(1) O ran apel i'r Tribiwnlys—

(a) rhaid iddi gael ei gwneud yn ysgrifenedig yn unol â'r Rheoliadau hyn, a

(b) rhaid i'r Tribiwnlys ei chael heb fod yn hwyrach na'r diwrnod gwaith cyntaf ar ôl diwedd y cyfnod o 8 wythnos gan ddechrau â'r dyddiad pan roddwyd yr hysbysiad o —

(i) benderfyniad yr awdurdod lleol, neu gorff llywodraethu'r SAB, a

(ii) yr hawl i apelio o dan Ran 2 o Ddeddf 2018 yn erbyn y penderfyniad.

2. Rheol Sefydlog 21.2(vi) - ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn y fersiwn Saesneg o reoliad 18(8), hepgorwyd y geiriau "so that" cyn y geiriau "the respondent can be represented". Effaith yr hepgoriad yw ei fod yn ei gwneud yn aneglur i'r darllenydd bwrpas gohirio gwrandawriad cyn ei gychwyn neu ar ôl ei gychwyn o dan y ddarpariaeth honno (hynny yw, i'r ymatebydd gael ei gynrychioli ar ôl adfer ei hawl i gael ei gynrychioli). Nid yw'r hepgoriad hwn yn digwydd yn y fersiwn Gymraeg o'r Rheoliadau hyn.

Nid yw'r hepgoriad wedi'i ailadrodd yn rheoliad 19(8), sy'n ddarpariaeth weddol debyg.

3. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 55(1) cyfeirir at wneud cais ysgrifenedig i'r "Tribiwnlys Addysg". Ymddengys y dylai hyn gyfeirio at "y Tribiwnlys" gan mai dyna sut y cyfeirir at Dribiwnlys Addysg Cymru drwy weddill y Rheoliadau. Gall unrhyw wyro oddi wrth hyn beri dryswch i'r darllenydd.

4. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae rheoliad 57 yn cyfeirio at y "Llys" ond ni cheir diffiniad o'r term hwn yn unrhyw un o'r Rheoliadau, Deddf 2018 na Deddf 2010. Gall peidio â diffinio'r term arwain at ddryswch ynghylch yr hyn y cyfeirir ato yn rheoliad 57.

5. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Caiff rheoliad 64 ei gynnwys yn y Rheoliadau o dan y pennawd cyffredinol "*Plant nad oes ganddynt alluedd a chyfeillion achos*". Nid yw'n ymddangos bod rheoliad 64 yn gysylltiedig o gwbl â'r pennawd cyffredinol hwn, ond mae'n ymwneud yn hytrach ag argymhellion y Tribiwnlys Addysg i gorff y GIG, o dan adran 76 o Ddeddf 2018 yn ôl pob tebyg (er nad yw hyn yn glir o'r Rheoliadau). Nodir nad yw penawdau mewn Rheoliadau yn cael effaith gyfreithiol ond mae cynnwys rheoliad o dan bennawd nad yw'n gysylltiedig yn debygol o achosi dryswch i'r darllenydd ac nid yw'n hyrwyddo hygyrchedd y gyfraith.

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Rheoliadau hyn (a ddaw i rym ar 1 Medi 2021) yn cynnwys cyfeiriadau at ddarpariaethau yn Neddf 2018 nad ydynt wedi'u cychwyn eto. Yn benodol, cyfeirir at adrannau 13, 14, 18, 19, 23, 24, 68, 70, 71, 72, 73, 79, 81, 84 ac 85.

O'r herwydd, bydd angen dwyn darpariaethau perthnasol Deddf 2018 i rym erbyn 1 Medi 2021 yn unol â Gorchymyn Cychwyn a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 100(3) o Ddeddf 2018 er mwyn i ddarpariaethau perthnasol y Rheoliadau hyn weithredu'n effeithiol.

Mae paragraff 3.7 o'r Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau hyn yn cadarnhau:

"Mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu arfer eu pwerau cychwyn (o dan adran 100 o'r Ddeddf) i ddarparu bod swyddogaethau o dan y Ddeddf yn dod i rym mewn camau o 1 Medi 2021."

Ymateb Llywodraeth Cymru

Pwynt Craffu Technegol:

1. Rhoddir yr hawliau apelio sy'n ymwneud â materion ADY i blant, i'w rhieni ac i bobl ifanc gan y Ddeddf. Yr hysbysiad o benderfyniad sy'n dechrau'r amserlen ar gyfer dwyn yr apêl yn rheoliad 10. Pe bai'r ffordd arall o ddrafftio a awgrymwyd yn cael ei derbyn, ystyrir y byddai hyn y bwrw amheuaeth ar y sefyllfa.
2. Rydym yn deall pam y codwyd y mater mewn perthynas â rheoliad 18(8). Fodd bynnag, mewn perthynas â'r testun Saesneg, nid ydym yn cytuno bod yr hepgoriad yn cuddio diben gohirio'r gwrandawriad cyn ei gychwyn neu ar ôl ei gychwyn. Mae'n glir bod gohirio'r gwrandawriad cyn ei gychwyn neu ar ôl ei gychwyn (fel y bo'n briodol) yn gorfod bod yn angenrheidiol. Mae'n glir y caniateir i'r ymatebydd o dan yr amgylchiadau gael ei gynrychioli oherwydd bod caniatâd wedi ei roi. Felly, mae'n glir o dan yr amgylchiadau y gallai'r gwrandawriad gael ei ohirio cyn ei gychwyn neu ar ôl ei gychwyn er mwyn i'r ymatebydd gael ei gynrychioli. Nid yw'r testun Cymraeg yn cynnwys yr hepgoriad a gall y testun hwnnw gael ei ddefnyddio er mwyn helpu i ddehongli'r testun Saesneg. Fodd bynnag, os bydd cyfle yn nes ymlaen i ailedrych ar y gwaith drafftio ac i ddiwygio'r testun er eglurder, byddwn yn ystyried gwneud hyn.
3. Mae'r cyfeiriad at "Tribiwnlys Addysg Cymru" yn rheoliad 55(1) wedi ei osod mewn cromfachau ac yn gyfeiriad yn unig at enw adran 81 o Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg 2018 y cyfeirir ati yn rheoliad 55(1). "Apelau o Dribiwnlys Addysg Cymru i'r Uwch Dribiwnlys" yw enw adran 81. Nid yw'r cyfeiriad at "Tribiwnlys Addysg" yn nes ymlaen yn rheoliad 55(1), er nad yw'n gyson â'r ffordd y cyfeiriwyd at y tribiwnlys hwnnw yng ngweddill yr offeryn, yn achosi unrhyw amheuaeth o ran ei ystyr serch hynny. Yn y cyd-destun hwnnw, ac ar y sail honno, ystyrir nad yw defnyddio'r term hwn yn amhriodol ac fe'i deallir yn hawdd.
4. Bydd unrhyw apelau o'r Uwch Dribiwnlys yn cael eu clywed gan y llys apeliadol perthnasol, sef y Llys Apêl neu'r Goruchaf Lys. Deddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodi 2007, sy'n cael ei henwi yn y diffiniad o Uwch Dribiwnlys yn y Rheoliadau, yw'r ddeddfwriaeth sy'n ymdrin â hyn. Mae'r cyfeiriad at "Llys" yn cydnabod y sefyllfa honno. Mae'r geiriad yn rheoliad 57 yn atgynhyrchu'r gwaith drafftio presennol yn rheoliad 60 o Rheoliadau Tribiwnlys Anghenion

Addysgol Arbennig Cymru 2012 sy'n ymdrin ar hyn o bryd â'r gweithdrefnau tribiwnlys sy'n ymwneud â'r system anghenion addysgol arbennig o dan Ddeddf Addysg 1996. Nid ydym wedi cael ein hysbysu yn ystod y broses ymgynghori nac ar unrhyw adeg arall fod y ddarpariaeth hon yn aneglur.

5. Rydym yn diolch i'r Pwyllgor am nodi'r pwynt hwn, ac rydym yn ceisio unioni'r mater drwy slip cywiro, er nad ydym yn credu ei fod yn effeithio ar weithredu'r ddeddfwriaeth.

Pwynt Craffu ar Rinweddau:

Cafwyd esboniad o safbwynt y Llywodraeth o ran cychwyn y ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r pecyn deddfwriaeth ADY yn y Memorandwm Esboniadol fel y'i nodir ac fel y'i henwir yn yr adroddiad. Nid ofynnir am unrhyw ymateb pellach mewn perthynas â'r cychwyn.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn gydag ymateb y Llywodraeth yn ei gyfarfod ar 22 Mawrth 2021 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

